

รายงานการศึกษาวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชน

เรื่อง

การสำรวจและประเมินทรัพยากรในพื้นที่ป่าชุมชนตำบลหุซ้าง
อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

The resources survey and assessment in Huu Chang
community forest. Uthai Thani Province

นางอนันตพร พิบูลย์

ศูนย์ศึกษาและพัฒนาวนศาสตร์ชุมชนที่ 6 (อุทัยธานี)
ส่วนพัฒนาวนศาสตร์ชุมชน สำนักจัดการป่าชุมชน กรมป่าไม้

พ.ศ. 2548

บทคัดย่อ

การสำรวจและประเมินทรัพยากรในพื้นที่ป่าชุมชนตำบลหูช้าง อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี เริ่มศึกษาดังแต่เดือน มิถุนายน - กรกฎาคม 2548 โดยการวางแผนสำรวจแบบสุ่มรวมพื้นที่ขนาด 1 เฮกแตร์ ศึกษาลักษณะโครงสร้าง และองค์ประกอบต่างๆของสังคมพืช และการใช้แบบสอบถาม จำนวน 245 ชุด ประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS วิเคราะห์ผลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าไค - สแควร์ ศึกษาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรของราษฎรในพื้นที่ เพื่อเป็นฐานข้อมูล นำไปบริหารจัดการ การอนุรักษ์ทรัพยากรในพื้นที่ให้มีความยั่งยืนต่อไป

จากการศึกษา พบว่า สังคมพืชเป็นป่าเต็งรัง ลักษณะโครงสร้างของป่ามี 2 ชั้น เรือนยอด ชั้นบนสูงตั้งแต่ 10-17 เมตร ชั้นล่างสูงตั้งแต่ 4.5-10 เมตร เรือนยอดปกคลุมพื้นที่ร้อยละ 76.68 ต้นไม้ที่ขึ้นอยู่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางเฉลี่ย 8.67 เซนติเมตร พบไม้ใหญ่ 57 ชนิด ไม้เด่น และมีค่าดัชนีความสำคัญลำดับต้นๆ ได้แก่ ตะแบกเลือด เต็ง มะค่าแต้ อ้อยช้าง รัง เป็นต้น พบลูกไม้ 55 ชนิด ชนิดที่เด่นได้แก่ ตะแบกเลือด เปล้าพะยะ เต็ง มะค่าแต้ อ้อยช้าง รัง เป็นต้น พบกล้าไม้ 69 ชนิด ชนิดที่เด่นได้แก่ เปล้าพะยะ กัลวญเต่า โคลตชะนาง อ้อยช้าง ปอจีคูน กระแจะ เป็นต้น ไม้ยืนต้นที่พบโดยทั่วไปมีขนาดเล็ก ชั้นเรือนยอดแยกกันไม่เด่นชัดนัก เนื่องจากเป็นป่าที่พื้นดินสภาพจากการใช้ประโยชน์ต่างๆในอดีต ในอนาคตสามารถพัฒนาให้เป็นป่าที่สมบูรณ์ได้

สำหรับการใช้ประโยชน์ทรัพยากรในพื้นที่ป่า พบว่า ราษฎรกลุ่มตัวอย่างเก็บเห็ด ผักหวานป่า และหน่อไม้ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.2, 28.2 และ 25.3 ตามลำดับ ปริมาณที่เก็บโดยชุมชนในพื้นที่ทั้งหมดต่อปี คิดเป็น 1,500.21 กิโลกรัม 905.19 กิโลกรัม และ 2,911.80 กิโลกรัม ตามลำดับ โดยการใช้ประโยชน์ดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับปัจจัยการเข้าไปดูแลรักษาป่า ระยะเวลาการตั้งถิ่นฐาน การศึกษา อายุ เพศ และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน